

“НИЙСЛЭЛ ОРЧМЫН БЭЛЧЭЭРИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙГ
САЙЖРУУЛАХ, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙГ ДЭМЖИХ”
ХӨТӨЛБӨРИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

Сүүлийн 10 жилд хот орчмын малын тоо толгой өсөн нэмэгдсэн хэдий ч хотын хүн амын хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний хэрэгцээг бүрэн хангаж чадахгүй байгаа нь нийслэл орчимд эрчимжсэн мал аж ахуйг цогцоор хөгжүүлэх, малын ашиг шимийг дээшлүүлэх, бэлчээрийн менежментийг сайжруулах болон тэжээлийн үйлдвэрлэлийг эрс нэмэгдүүлэх шаардлагатай байгааг харуулж байна.

Нийслэлийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.8.1-д “Улаанбаатар хотын сүүний хэрэглээний 80%-ийг дотоодын үйлдвэрлэлээр хангах” зорилтыг тусгасан боловч энэхүү заалтын биелэлт төдийлөн хангалттай биш байна. Иймээс Нийслэлийн Засаг дарга Монгол улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.1.3 б заалтад заасан өөрийн нийтлэг бүрэн эрхийн хүрээнд “Нийслэл орчмын бэлчээрийн менежментийг сайжруулах, хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийг дэмжих” хөтөлбөрийг өргөн барьж, Нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын Тэргүүлэгчдийн 2015 оны 32 дугаар тогтоолоор батлуулсан.

“Нийслэл орчмын бэлчээрийн менежментийг сайжруулах, хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийг дэмжих” хөтөлбөр нь Австри улсын дэвшилтэт технологийн дагуу бэлчээрийн талбайн хөрсний бүтцийг алдагдуулахгүйгээр Монгол орны хөрс, цаг уурын нөхцөлд тохирсон байгаль орчинд ээлтэй, тэжээлийн олон наст ургамлыг тарималжуулан нутагшуулах замаар тэжээлийн чанарыг сайжруулах, нэг үнээнээс саалийн хугацаанд авах сүүний гарцыг нэмэгдүүлэх зорилготой. Австри улсаас ирүүлсэн зөвлөмжийн дагуу хөтөлбөр хэрэгжүүлэх баг нь 23 хүний бүрэлдэхүүнтэй ажиллах шаардлагатай учир урсгал зардлыг хэмнэх зорилгоор хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч ажиллахыг Нийслэлийн Үйлдвэр, Хөдөө Аж Ахуйн Газарт даалгаж, ажлын хэсгийг батлах тухай Нийслэлийн Засаг даргын 2015 оны 190 дүгээр захирамж гарсан.

Энэхүү хөтөлбөр амжилттай хэрэгжсэнээр дараах үр дүнд хүрнэ. Үүнд :

1. Бэлчээрийн талбайг хагалахгүй, хөрсний унаган төрхийг алдагдуулахгүйгээр үрлэж тариалах шинэ технологийг нэвтрүүлснээр бэлчээрийн талхагдлыг багасгаж, цөлжилтийг бууруулна.
2. Тэжээлийн ургамлын зүйлийн бүрэлдэхүүнийг нэмэгдүүлэх замаар нэгж талбайгаас авах хадлангийн гарцыг 2-3 дахин ихэсгэх боломж бүрдэнэ /одоогийн байдлаар 1 га –гаас 500 орчим кг хадлан авдаг/.
3. Дээрхи шинэ технологийн дагуу тариалсан олон найрлагат, уурагжуулсан витаминт тэжээлийг вакумжуулан боох аргыг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлснээр өвөл, хаврын улиралд ч шимт чанарыг алдагдуулахгүйгээр малаа тэжээх боломж бүрдэнэ.
4. Туршилтын талбай, тэжээл, сүүний гарцын судалгаа болон сургалт, засварын төв бүхий “Эрчимжсэн мал аж ахуйн загвар аж ахуй” байгуулна.
5. Малчид, фермерүүдийн дундын хоршоо байгуулах ба ингэснээр төслийн хүрээнд хийх “Эрчимжсэн мал аж ахуйн загвар аж ахуй”-нд тулгуурлан практик байдлаар дээрхи дэвшилтэт технологиудыг танилцуулах, сургалт зохион байгуулах, зөвлөгөө өгөх, хамтран ажиллах, бодитоор хэрэгжүүлэхэд нь туслах юм.

6. Нэг монгол үнээнээс саалийн хугацаанд авах сүүний гарц 2000 л байдаг бол нэгж талбайгаас авах ногоон массын ургац болон тэжээлийн шимт чанарыг сайжруулснаар сүүний гарцыг 2 дахин нэмэгдүүлнэ.

НИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2015 оны 7 дугаар сарын 3-ны 121 дүгээр тогтоолоор “Бэлчээрийн менежмент төслийн нэгж” ОНӨТҮГазар байгуулж, бүтцийг 10-н хүнээр тогтоож, дүрмийг баталсан.

Хөтөлбөрийг Улаанбаатар хотын Сонгино хайрхан дүүргийн 21 хорооны Нарийны хөндийн Өвөр шар хоолойн аманд хэрэгжүүлэхээр төлөвлөөд байна. Эдгээр сонгогдсон газрын байгалийн бэлчээрт тэжээлийн олон настын шинэ сорт, таримлуудыг тарьж нутагшуулан, ургамлын зүйлийн бүрэлдэхүүнийг нэмэгдүүлэн тариалах, сургалтын болон засварын төв бүхий загвар аж ахуйг байгуулахаар төлөвлөсөн. НҮХААГазраас тухайн төслийн хүрээнд хийх ажлыг гүйцэтгэх компаниудийг тендер зарлан шалгаруулсан:

- Тендерт шалгарсан компаниуд хайс 150га, хашаа 1га, худаг 2ш зэргийг бүрэн ашиглалтанд хүлээлгэн өгсөн.

- Жишиг аж ахуй, сургалтын барилга 98%-тай байгаа .

- Дунд оврын техник тоног төхөөрөмжүүдээ бүрэн хүлээн авсан.

- Бага оврын техникүүдийн тендер 2015 оны 08 сард зарлагдан гомдол гарсан учир цуцлагдаж, 2016 оны 06 сарын 21-нд дахин зарлагдсан боловч Сангийн яаманд мөн дахин гомдол гарсан.

Одоогоор агаараар цахилгааны шугам татах ажил дууссан боловч фермийн барилгын байрлалыг өөрчилсөнтэй холбогдоод 520м цахилгааны утсыг агаараар татах ажил хийгдэх үлдээд байна.

150га хашаандаа эхний ээлжийн туршилтын 10га газарт 07 сарын 07-08 өдрүүдэд тэжээлийн олон наст таримлын холимогоор үрлэгээ хийсэн. /нийт 6 таримал ургамлын үрийн холимог/

Австри улсын зөвлөх болох Др.Карл Бүхграбер гуайн зөвлөсөн Натро үрийн холимогоор туршилт хийгдэж байна.

Манай төслийн нэгж нь Австри улсын Раумберг- Гүмпенштайны Институтийн Газар тариалан болон хөрс судлалын тэнхимийн дарга Др. К.Бүхграбер гуай болон Австри-Монголын бизнесийн хамтын ажиллагааны нийгэмлэгийн дарга Др.Ф.Грайф нартай хамтарч ажиллан, тэдний олон жилийн судалгааны үр дүнг монгол орны байгаль, цаг уурын нөхцөлд туршиж Австри улсын шинэ сорт, таримлуудыг тарималжуулах, Хятадын тэжээлийн олон наст холимогыг харьцуулан судлах ажлыг хийж байна.